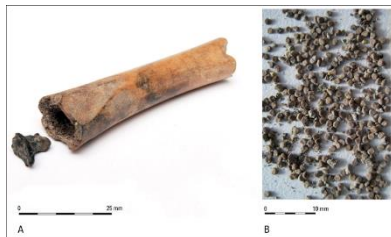

A rómaiak bolondító beléndekkel bódították magukat
Antiquity, Cambridge University Press, 08 February 2024
The Conversation, February 19, 2024 6.10

Kulcsszavak: orvostörténet, kultúrtörténet, kábítószer, gyógynövény, bolondító beléndek, infotainment, Római Birodalom

Forrás Internet-helye: <https://theconversation.com/romans-kept-black-henbane-seeds-in-hollowed-out-bone-a-new-study-has-found-heres-what-they-might-have-been-used-for-223480> ; <https://www.cambridge.org/core/journals/antiquity/article/evidence-of-the-intentional-use-of-black-henbane-hyoscyamus-niger-in-the-roman-netherlands/A06E000B17E1642C878E469157D5131C>

A **bolondító beléndek** (*Hyoscyamus niger*) a mérsékelt égövi Ázsiában, az Indiai-szubkontinensen, Észak-Afrikában, de Európában is termő egyéves vagy áttelelő lágyszárú növényfaj; a burgonyafélék (*Solanaceae*) családjába tartozó, gyom- és gyógynövény. [https://hu.wikipedia.org/wiki/Bolond%C3%ADt%C3%B3_bel%C3%A9ndek]

A bolondító beléndeket évezredek óta használják nyugtatóként és kábítószerként. **Maaike Groot archeológus (Freie Universität Berlin)** és csapata a hollandiai *Houten-Castellum* római kori ásatási helyszínen rendkívüli leletet tárt fel kutatócsoportjával: egy kétezer éves „tablettástégelyt”, benne a növény magvaival. Az egyik sírban egy kosár és kerámiaedények mellett egy teljes virágzatot is találtak. A magvakat egy szurokkal lezárt üreges csontban tárolták, ami arra utal, hogy a régi rómaiak ismerték a növény bódító hatását és tudatosan fogyasztották a magvakat. A bolondító beléndek nyomait más nyugat-európai római kori lelőhelyeken is megtalálták.

A *Hyoscyamus niger* egyéb részei is tartalmazzak ún. tropán alkaloidokat, beleértve a hiosciamint és szkopolamint, a tartalom főleg a magvakban magas. Az antik szerzők szerint a burgonyafélék (*Solanaceae*) fájdalom, láz és köhögés különböző változatai ellen alkalmazhatók. De említést tesznek erős hallucinogén és narkotizáló hatásukról is. Az idősebb Plinius (Kr. u. 23/24–79) a „*Naturalis historia*“-ban egyszersmind méregként és gyógyszerként ír a bolondító beléndekről. Néhány borbán feloldott levél jó lázcsillapító lehet. [https://hu.wikipedia.org/wiki/Caius_Plinius_Secundus] Pedianosz Dioszkoridész görög orvos „*De Materia Medica*“ c. gyógynövénykönyvében ugyancsak erős hatású és nem veszélytelen növényként írja le a bolondító beléndeket. [https://hu.wikipedia.org/wiki/Pedanosz_Dioszkorid%C3%A9sz]